

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

23 MAART 1987

VOORSTEL

tot instelling van een onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de Belgische betrokkenheid bij wapenleveringen aan Iran

VOORSTEL

tot instelling van een parlementair onderzoek met betrekking tot de aanmaak, de uitvoer en de doorvoer van wapens en munitie, oorlogsmaterieel of strategisch materieel dat nodig is voor militaire operaties, optreden van de politie en ordehandhaving

VERSLAG

**NAMENS DE VERENIGDE COMMISSIES
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN
EN VOOR DE JUSTITIE (1)
UITGERRACHT DOOR DE HEER VAN PARYS**

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen:

Voorzitter: de heer Defraigne.

A. — Vaste leden:	B. — Plaatsvervangers:
C. V. P. HH. Declercq, Dhoore, Steverlynck, Uyttendaele, Van Wambeke, Willems;	H. Bourgeois, Mevr. De Loore-Raeymaekers, HH. Desutter, Ghesquière, R. Peeters, Piot, Van Hecke;
P. S. HH. Biefnot, W. Burgeon, Dejardin, Urbani;	HH. Coëme, Collart, Denison, Mottard, Moureaux;
S. P. HH. Smeets, Van Elewyc, Van Miert, Vanvelthoven;	HH. Bogaerts, Claes, Colla, Galle, Tobback;
P. R. L. HH. Defraigne, Kubla, Simonet;	HH. De Decker, Lagneau, Pentjean, Pivin;
P. V. V. HH. Beysen, Grootjans;	Mevr. Neyts-Uytendaele, HH. Sprockeels, Vermeiren;
P. S. C. HH. du Monceau de Bergendal, le Hardy de Beaulieu;	HH. Detremmerie, Gendebien, Meij. Hanquet;
V. U. H. Anciaux, Mevr. Maes;	HH. Baert, Caudron, P. Peeters;

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Justitie:

Voorzitter: de heer Moureaux.

A. — Vaste leden:	B. — Plaatsvervangers:
C. V. P. H. Bourgeois, Mevr. Merckx-Van Goey, HH. Suykerbuyk, Van den Brande, Van Parys, Verhaegen;	HH. Breyne, Dhoore, Hermans, Piot, Steverlynck, Uyttendaele;
P. S. HH. Delosset, Eerdeken, Mottard, Moureaux;	HH. Baudson, Degroove, Dejardin, Gondry, Van der Brest;
S. P. HH. Bommert, Chevalier, Derycke, Van den Bossche;	Mevr. Detsge, HH. Tobback, Van Elewyc, Van Miert, Vanvelthoven;
P. R. L. H. De Decker, Meij. Detaille, H. Poswick;	HH. Klein, L. Michel, Pivin, Simonet;
P. V. V. HH. Van de Velde, Verberckmoes;	H. De Groot, Mevr. Neyts-Uytendaele, H. Vreven;
P. S. C. Mevr. Goot-Eyben, H. Grafe;	HH. Antoine, le Hardy de Beaulieu, J. Michel;
V. U. HH. Belmans, Coveliere;	HH. Baert, Sauwens, F. Vansteenkiste;

Zie:

- 760-86 / 87:
- N° 1: Voorstel van de heer Vanvelthoven.
- N° 2 tot 6: Amendementen.
- 705-86 / 87:
- N° 1: Voorstel van de heer Gendebien.

Chambre des Représentants

SESSION 1986-1987

23 MARS 1986

PROPOSITION

visant à instituer une commission d'enquête chargée de déterminer dans quelle mesure la Belgique est impliquée dans l'affaire des livraisons d'armes à l'Iran

PROPOSITION

d'enquête parlementaire relative à la production, à l'exportation et au transit d'armes et de munitions, de matériels de guerre ou de matériels stratégiques nécessaires à la conduite d'opérations militaires ou d'opérations de police et de maintien de l'ordre

RAPPORT

**FAIT AU NOM DES COMMISSIONS REUNIES
DES RELATIONS EXTERIEURES
ET DE LA JUSTICE (1)
PAR M. VAN PARYS**

(1) Composition de la Commission des Relations extérieures:

Président: M. Defraigne.

A. — Membres effectifs:	B. — Suppléants:
C. V. P. MM. Declercq, Dhoore, Steverlynck, Uyttendaele, Van Wambeke, Willems;	H. Bourgeois, Mevr. De Loore-Raeymaekers, HH. Desutter, Ghesquière, R. Peeters, Piot, Van Hecke;
P. S. MM. Biefnot, W. Burgeon, Dejardin, Urbani;	MM. Coëme, Collart, Denison, Mottard, Moureaux;
S. P. MM. Smeets, Van Elewyc, Van Miert, Vanvelthoven;	MM. Bogaerts, Claes, Colla, Galle, Tobback;
P. R. L. MM. Defraigne, Kubla, Simonet;	MM. De Decker, Lagneau, Pentjean, Pivin;
P. V. V. MM. Beysen, Grootjans;	Mevr. Neyts-Uytendaele, MM. Sprockeels, Vermeiren;
P. S. C. MM. du Monceau de Bergendal, le Hardy de Beaulieu;	MM. Detremmerie, Gendebien, Meij. Hanquet;
V. U. M. Anciaux, Mevr. Maes;	MM. Baert, Caudron, P. Peeters;

(1) Composition de la Commission de la Justice:

Président: M. Moureaux.

A. — Membres effectifs:	B. — Suppléants:
C. V. P. M. Bourgeois, Mevr. Merckx-Van Goey, HH. Suykerbuyk, Van den Brande, Van Parys, Verhaegen;	HH. Breyne, Dhoore, Hermans, Piot, Steverlynck, Uyttendaele;
P. S. MM. Delosset, Eerdeken, Mottard, Moureaux;	MM. Baudson, Degroove, Dejardin, Gondry, Van der Brest;
S. P. MM. Bommert, Chevalier, Derycke, Van den Bossche;	Mevr. Detsge, MM. Tobback, Van Elewyc, Van Miert, Vanvelthoven;
P. R. L. M. De Decker, Meij. Detaille, M. Poswick;	MM. Klein, L. Michel, Pivin, Simonet;
P. V. V. MM. Van de Velde, Verberckmoes;	M. De Groot, Mevr. Neyts-Uytendaele, H. Vreven;
P. S. C. Mevr. Goot-Eyben, M. Grafe;	MM. Antoine, le Hardy de Beaulieu, J. Michel;
V. U. MM. Belmans, Coveliere;	MM. Baert, Sauwens, F. Vansteenkiste;

Voir:

- 760-86 / 87:
- N° 1: Proposition de M. Vanvelthoven.
- N° 2 à 6: Amendements.
- 705-86 / 87:
- N° 1: Proposition de M. Gendebien.

DAMES EN HEREN,

Overeenkomstig artikel 40 van haar Reglement, besliste de Kamer op 25 februari 1987 tot urgentie van dit wetsvoorstel. De verenigde Commissies voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Justitie hebben drie vergaderingen gewijd aan de bespreking van het onderhavige wetsvoorstel tot instelling van een onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de Belgische betrokkenheid bij wapenleveringen aan Iran.

Na een eerste bespreking op 4 maart 1987 besloten de commissies met 18 tegen 13 stemmen de bespreking van de artikelen uit te stellen tot 12 maart. Op 19 maart 1987 werd dit verslag goedgekeurd, na de eindstemming over de volledige tekst, die na de tweede lezing plaats had.

1. Algemene bespreking

De auteur van het voorstel wijst erop dat de buitenlandse pers ons land in opspraak heeft gebracht in verband met wapenleveringen aan Iran. Dat probleem werd reeds in verscheidene interpellaties aangeraakt zonder dat evenwel de problematiek in haar volle draagwijdte werd behandeld.

Daarom beoogt dit wetsvoorstel een parlementaire onderzoekscommissie in te stellen, die ermee zou worden belast « een gedetailleerde en chronologische balans op te maken van de directe en indirecte (in transit) Belgische wapenleveringen aan Iran van de afgelopen drie jaar en de onderscheiden dossiers en de ministeriële verantwoordelijkheden die daarmee in verband kunnen gebracht worden, te onderzoeken ».

De commissie zal uit drieëntwintig leden zijn samengesteld, zodat zoveel mogelijk partijen erin vertegenwoordigd kunnen zijn.

Zij zal alle machten krijgen waarin is voorzien door de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en als zodanig alle personen kunnen horen die direct of indirect bij de wapenleveringen zijn betrokken.

Volgens de auteur van het voorstel is het raadzaam samen te werken met de Senaat, die een soortgelijk voorstel behandelt en aangenomen heeft.

Verder moeten de Verenigde Commissies uitmaken of het onderzoek al dan niet kan worden uitgebreid tot de hele wapenhandel. Tot slot is hij van mening dat met de instelling van een parlementaire onderzoekscommissie in verband met de wapenleveringen aan Iran de rol van het Parlement kan worden geherwaardeerd.

* * *

Volgens sommige leden bestaat er geen aanleiding tot het instellen van een parlementaire onderzoekscommissie, aangezien de overheid niet in opspraak is gebracht. In dat verband verdedigt de heer le Hardÿ de Beaulieu een ander standpunt, dat hij uiteenzet in een door hem ingediende nota (zie blz. 3), waarin hij de oprichting vraagt van een bijzondere commissie, zoals dat ook voor de bespreking van andere problemen wordt gedaan.

Zijns inziens moet men ervoor waken dat het werk van die onderzoekscommissie geen nadelige gevolgen heeft voor onze handel en voor onze economie in het algemeen. Uit de werkzaamheden van een bijzondere commissie zou kunnen blijken dat het noodzakelijk is een onderzoekscommissie op te richten.

Volgens anderen is de Regering er daarentegen niet in geslaagd volledige klaarheid te scheppen in verband met het probleem van de wapenleveringen aan Iran. Aangezien de normale controlemiddelen ontoereikend zijn gebleken (interpellaties, vragen, enz.) dient een onderzoekscommissie te worden ingesteld.

MESDAMES, MESSIEURS,

La Chambre ayant décidé l'urgence le 25 février 1987 en vertu de l'article 40 de son Règlement, les Commissions réunies des Relations extérieures et de la Justice ont consacré trois réunions à l'examen de la présente proposition de loi visant à instituer une commission d'enquête chargée de déterminer dans quelle mesure la Belgique est impliquée dans l'affaire des livraisons d'armes à l'Iran.

A l'issue d'un premier examen le 4 mars 1987 les commissions décidèrent par 18 voix contre 13 de reporter la discussion des articles au 12 mars. Le vote final sur l'ensemble du texte intervenu après la deuxième lecture et l'approbation du rapport ont eu lieu le 19 mars 1987.

1. Discussion générale

L'auteur de la proposition fait valoir que notre pays a été mis en cause par la presse internationale à propos des livraisons d'armes à l'Iran. Plusieurs interpellations ont développé cette problématique, mais on est loin d'en connaître tous les tenants et aboutissants.

C'est pourquoi la présente proposition vise à instituer une commission d'enquête parlementaire qui serait chargée « de dresser un bilan détaillé et chronologique des livraisons d'armes, directes et indirectes (en transit) qui ont été faites par la Belgique à l'Iran au cours des trois dernières années et d'examiner les différents dossiers ainsi que les responsabilités ministérielles qui peuvent y être rattachées ».

La commission sera composée de vingt-trois membres afin que le plus grand nombre de partis puissent y être représentés.

Elle sera investie de tous les pouvoirs prévus par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, et ce à l'égard de toute personne impliquée, directement ou indirectement dans la livraison des armes.

L'auteur de la proposition estime qu'il serait opportun de coopérer avec le Sénat. Celui-ci a examiné et a adopté une proposition analogue.

Par ailleurs, c'est aux commissions réunies à déterminer si l'objet de l'enquête peut être ou non élargi à l'ensemble du commerce des armes. Enfin il est d'avis que les travaux d'une commission d'enquête parlementaire sur la livraison d'armes à l'Iran revaloriserait le rôle du Parlement.

* * *

Certains membres considèrent qu'il n'est pas opportun de créer une commission d'enquête parlementaire sur ce sujet puisqu'il n'y a pas eu scandale, ni faute grave des autorités publiques. A cet égard, M. le Hardÿ de Beaulieu défend une autre position explicitée dans une note qu'il dépose (voir page 3), visant à la création d'une commission spéciale, comme cela se pratique pour l'examen d'autres problèmes.

Il estime qu'il faut se garder des conséquences néfastes que le travail de cette commission d'enquête pourrait avoir sur notre commerce et notre économie en général. Il pourrait résulter des travaux d'une commission spéciale qu'il est nécessaire de créer une commission d'enquête.

Pour d'autres, par contre, le Gouvernement n'a pu apporter toute la lumière sur la question des livraisons d'armes à l'Iran et puisque les moyens de contrôle parlementaire habituels n'ont pas suffi (interpellations, questions, etc.) la création d'une commission d'enquête s'impose.

Zij herinneren eraan dat de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen in 1979 en 1980 enkele vergaderingen heeft gewijd aan het onderzoek van de wapenhandel in België en dat slechts weinig inlichtingen konden worden verkregen.

Zij zijn van oordeel dat het Parlement het recht en de plicht heeft de waarheid te vernemen, hoe groot de economische weerslag van dat probleem ook moge zijn. De vrijheid van handel kan niet als voorwendsel worden ingeroepen om de bespreking van dat probleem te verdragen.

Anderzijds is het verkeerd te menen dat de oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie opspraak of crisis veronderstelt. Het gaat hier om een normale vorm van controle op de Regering.

Een lid meent dat men hoe dan ook niet ver af staat van opspraak. Gelet op de omvang van het probleem van de aan Iran gedane wapenleveringen dringt hij er anderzijds op aan dat men dat probleem niet gaat uitbreiden tot dat van de globale wapenhandel.

* * *

Een lid wijst op de voor- en nadelen van de beide voorstellen. Het gevaar bestaat dat een bijzondere commissie niet de gewenste informatie oplevert, terwijl anderzijds het probleem van de wapenleveringen aan Iran te ruim is om door een parlementaire onderzoekscommissie te worden behandeld.

Sommige leden zijn de mening toegedaan dat de werkzaamheden van een bijzondere commissie en van een onderzoekscommissie samen kunnen gaan, op voorwaarde dat de bijzondere commissie als opdracht heeft suggesties uit te brengen omtrent een betere (zo nodig op Europees vlak gecoördineerde) controle op de bestemming van de geleverde wapens en omtrent de manier waarop eventuele juridische leemten die bij een ernstig onderzoek van die aangelegenheid aan het licht zouden komen, kunnen worden verholpen.

De Minister van Justitie merkt op dat het probleem een weerslag heeft op internationaal en op economisch vlak, zodat de bespreking ervan niet op haar plaats is in de Commissie voor de Justitie.

De Voorzitter van de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen antwoordt daarop dat enerzijds de Commissie voor de Justitie technisch het best « uitgerust » is om de opdrachten te vervullen die een parlementaire onderzoekscommissie impliceert en dat anderzijds de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, voor wat de inhoud betreft, rechtstreeks bij het probleem betrokken is. Dat is trouwens de reden waarom de Verenigde Commissies voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Justitie dit voorstel samen behandelen.

2. Nota van de heer le Hardy de Beaulieu over de instelling van een bijzondere parlementaire commissie (Art. 14 van het Reglement)

« Doelstellingen »

1) De parlementsleden in staat stellen alle gewenste informatie over het beleid inzake wapenverkoop te krijgen

Ils rappellent que la Commission des Relations extérieures avait consacré en 1979 et 1980 plusieurs de ses réunions à l'examen du commerce d'armes par de Belgique et que très peu d'informations avait finalement été obtenues.

Ils estiment que bien que les implications économiques de cette question sont d'importance, le Parlement a le droit et le devoir de connaître la vérité. La liberté de commerce ne peut servir de prétexte à reporter l'examen de ce problème.

Par ailleurs il est erroné de croire que l'instauration d'une commission d'enquête parlementaire répond à une situation de scandale ou de crise. Il s'agit là d'un procédé normal de contrôle du Gouvernement.

Un membre est d'avis que de toute façon l'on n'est pas loin de vivre une situation de scandale. Il insiste d'autre part, vu l'ampleur des problèmes posés par la livraison d'armes à l'Iran, pour que l'on n'étende pas cette problématique à celle de notre commerce d'armes en général.

* * *

Un membre relève les avantages et inconvénients des deux procédés proposés. La commission spéciale risque de ne pas obtenir les informations souhaitées tandis que le problème de la livraison des armes à l'Iran est trop complexe pour être examiné par une commission d'enquête.

Certains membres considèrent que les travaux d'une commission spéciale et d'une commission d'enquête ne sont pas incompatibles à partir du moment où l'on donne à la commission spéciale la mission d'émettre des suggestions quant à la façon d'exercer un meilleur contrôle (coordonné au niveau européen, le cas échéant) sur la destination des ventes d'armes et sur la façon de remédier aux éventuelles lacunes juridiques décelées par un examen approfondi de cette matière.

Le Ministre de la Justice fait observer que le sujet a des implications aux niveaux international et économique et que par conséquent ce n'est pas à la Commission de la Justice de l'examiner.

Le Président de la Commission des Relations extérieures répond que la Commission de la Justice est techniquement la mieux « armée » pour assumer les tâches qu'une enquête parlementaire implique et qu'au niveau du contenu, la Commission des Relations extérieures est directement visée. C'est pourquoi ce sont les Commissions réunies des Relations extérieures et de la Justice qui examinent la présente proposition.

2. Note de M. le Hardy de Beaulieu sur la création d'une commission parlementaire spéciale (Art. 14 du Règlement)

« Objectifs »

1) Permettre aux parlementaires d'être informés de manière complète de la politique en matière de vente d'armes

in het raam van de bestaande voorschriften en op grond van:

- doorzichtige praktijken en procedures;
- een nadere « beschrijving » van de wetten en reglementen;
- het onderzoek van de resultaten, zodra het aan de gang zijnde onderzoek is afgelopen;
- de vragen die zijn gesteld door de betrokken commissies (Buitenlandse betrekkingen, Justitie, Economische zaken);
- de aanwezigheid van de betrokken ministers op de vergaderingen van de bijzondere commissie. De ministers behouden te allen tijde een beoordelingsbevoegdheid;
- in geen geval zullen de bepalingen van toepassing zijn op de NAVO-landen, gelet op het vertrouwelijk karakter van het Verdrag.

2) Suggesties doen:

- over de wijze waarop het toezicht op de bestemming van wapenleveringen efficiënter kan worden uitgevoerd;
- over de wijze waarop eventuele juridische leemten die ongepaste wapentransacties mogelijk kunnen maken, kunnen worden weggewerkt en over eventuele sancties.

3) Gelet op het feit dat België tot juni 1987 het voorzitterschap waarneemt van de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen,

- een initiatief nemen of zelfs de grondslag leggen voor een betere Europese samenwerking.

Samenstelling

Voorzitterschap: de Kamervoorzitter.

Leden: beperkt in aantal, bijvoorbeeld 9 + plaatsvervangers (aangewezen door de politieke fracties).

Werking

Beperkte commissie omwille van het vertrouwelijk karakter van de gegevens.

Vergadert hetzij bij gelegenheid
hetzij op geregelde tijdstippen (2 of 4 maal/jaar)

Wijst een verslaggever aan.

Einde van de opdracht

De opdracht van de commissie eindigt bij de indiening van het verslag (art. 14 van het Reglement).

3. Bespreking van de artikelen en stemmingen

Het voorstel nr. 705/1 van de heer Gendebien wordt gevoegd bij het onderhavige voorstel, met dien verstande dat het laatstgenoemde tot grondslag van de besprekingen dient.

* * *

dans le cadre du système en vigueur, par:

- la transparence des pratiques et des procédures;
- un « état des lieux » des lois et règlements;
- l'examen des résultats dès la fin des différentes enquêtes en cours;
- les demandes formulées par les commissions concernées (Relations extérieures, Justice, Affaires économiques);
- la présence des Ministres concernés lors des réunions de la Commission spéciale. Les Ministres conservent toujours un pouvoir d'appréciation;
- en aucun cas, les dispositions ne s'appliquent aux pays de l'OTAN, en raison de la confidentialité inhérente au Traité.

2) D'émettre des suggestions:

- sur la façon d'exercer un meilleur contrôle de la destination des ventes d'armes;
- sur la façon de remédier aux éventuelles lacunes juridiques, qui pourraient occasionner un trafic d'armes indu, ainsi que les sanctions éventuelles;

3) La Belgique assume, jusqu'au mois de juin 1987 la Présidence du Conseil des Ministres des Communautés Européennes,

- de prendre une initiative, voir jeter les bases d'une meilleure coopération européenne en ce domaine.

Composition

Présidence: Président de la Chambre.

Membres: un nombre restreint, par exemple 9 + suppléants (désignés par les groupes politiques).

Fonctionnement

Commission restreinte en raison du caractère confidentiel des données.

Se réunit, soit de façon circonstancielle,
soit de façon périodique (2 ou 4 fois/an).

Désigne un rapporteur.

Fin de la mission

La mission de la commission prend fin par le dépôt du rapport (art. 14 du Règlement).

3. Discussion des articles et votes

La proposition n° 705/1 de M. Gendebien est jointe à la présente proposition. Celle-ci sert toutefois de base aux discussions.

* * *

Artikel 1

Dit artikel omschrijft de opdracht van de onderzoekscommissie.

a) *Amendementen van de heren Bourgeois, Moureaux en Chevalier*

De heer Bourgeois stelt een amendement n° 5 voor (Stuk n° 760/2) om artikel 1 te vervangen door wat volgt:

«Er wordt een onderzoekscommissie ingesteld met als opdracht:

1) te onderzoeken welke wetgeving, reglementering, gebruiken, procedures en formaliteiten gelden bij de verkoop, de levering, het vervoeren en de transit van wapens aan en naar landen die in oorlog zijn;

2) een gedetailleerde en chronologische balans op te maken van de directe en indirecte (in transit) Belgische wapenleveringen aan Iran of Irak, vanaf het uitbreken van de Golfoorlog;

3) na te gaan op welke wijze en in welke mate deze regelingen bij de wapenverkoop aan, de wapenhandel met of het wapenvervoer naar Iran of Irak in de vermelde periode niet werden nageleefd of werden omzeild en door welke instanties.»

De heer Moureaux stelt een amendement n° 7 voor (Stuk n° 760/3) om punt 1 van artikel 1 te vervangen door wat volgt:

«een gedetailleerde en chronologische lijst aan te leggen van de directe en indirecte leveringen van wapens aan Iran, die in de jongste drie jaar via Belgische havens en luchthavens zijn doorgevoerd en daarbij niet uitsluitend rekening te houden met de inlichtingen die in de exportvergunning voorkomen».

De nieuwe formulering geeft nauwkeuriger aan dat voor de onderzoekscommissie de informatie van de exportvergunningen niet volstaat en betekent derhalve de onderzoeksopdracht beter af.

De heer Chevalier stelt een amendement n° 1 voor (Stuk n° 760/2) om *in fine* van punt 1 van artikel 1 de woorden «de jongste drie jaar» weg te laten.

* * *

De verenigde commissies beslissen het amendement n° 5 van de heer Bourgeois in de eerste plaats te behandelen.

Verscheidene leden zijn van oordeel dat punt 1 van dit amendement niet in overweging kan worden genomen. Een onderzoekscommissie wordt immers niet met een studie belast.

De indiener van het amendement is niettemin de mening toegedaan dat dit eerste punt belangrijk is, aangezien de regels en gebruiken op het stuk van wapenleveringen niet duidelijk omschreven zijn en het resultaat van het onderzoek wellicht aan het licht zal brengen dat hier wetten noodzakelijk zijn.

Een lid merkt op dat wapens en munitie geheel onderscheiden begrippen zijn en dat men na de woorden «levering... van wapens» de woorden «en van munitie» zou moeten toevoegen.

Sommige leden wensen dat ook de leveringen van strategisch materieel aan de orde komen.

Article 1

Cet article définit la mission de la Commission d'enquête.

a) *Amendements de MM. Bourgeois, Moureaux et Chevalier*

M. Bourgeois introduit un amendement n° 5 (doc. 760/2) tendant à remplacer l'article 1 par ce qui suit:

«Il est institué une commission d'enquête chargée:

1) d'examiner la législation, la réglementation, les usages, les procédures et les formalités qui régissent la vente, la livraison, le transport et le transit d'armes destinées à des pays en guerre;

2) de dresser un bilan détaillé et chronologique des livraisons d'armes, directes et indirectes (en transit) qui ont été faites par la Belgique à l'Iran ou à l'Irak depuis le début de la guerre du Golfe;

3) de déterminer de quelle manière, dans quelle mesure et par quelles instances les règles relatives à la vente, au commerce et au transport d'armes destinées à l'Iran ou à l'Irak ont été enfreintes ou éludées pendant la période considérée.»

M. Moureaux introduit un amendement n° 7 (Doc. 760/3) tendant à remplacer le point 1 de l'article 1 par ce qui suit:

«de dresser une liste détaillée et chronologique des livraisons directes et indirectes d'armes à l'Iran qui ont transité par les ports et aéroports belges au cours des trois dernières années en ne se contentant pas seulement des informations mentionnées dans la licence d'exportation».

Cette formulation indique en effet avec plus de précision que la commission d'enquête ne pourra pas se satisfaire des informations reprises sur les licences d'exportation et délimite davantage l'objet de l'enquête.

M. Chevalier introduit un amendement n° 1 (Doc. 760/2) tendant à supprimer *in fine* du point 1 de l'article 1 les mots «au cours des trois dernières années».

* * *

Les commissions réunies décident d'examiner en premier lieu l'amendement n° 5 de M. Bourgeois.

Plusieurs membres estiment que le point 1 de cet amendement ne peut être retenu. Une commission d'enquête ne doit pas, en effet, accomplir de mission d'étude.

L'auteur de l'amendement est cependant d'avis que ce premier point est d'importance parce que les règles et usages en matière de livraisons d'armes ne sont pas bien circonscrits et que le résultat de l'enquête mettra peut-être en lumière qu'il est nécessaire de légiférer.

Un membre remarque que les concepts d'armes et de munitions sont distincts et qu'il faudrait ajouter après les mots «livraisons d'armes» les mots «et de munitions».

Certains membres souhaitent que l'on évoque également les livraisons de matériels stratégiques.

De verenigde commissies onderschrijven dat standpunt niet, omdat dat begrip volgens hen niet duidelijk genoeg is.

Aangezien de verenigde commissies het eens waren met de tekst van amendement n° 5 zoals het, conform de bespreking, werd gewijzigd (meer bepaald de weglating van punt 1) trekken de heren Moureaux en Chevalier hun amendementen in.

b) Subamendementen van de heren Van Wambeke, De Decker en Moureaux en amendement van Mevr. Maes.

De heer Van Wambeke stelt twee subamendementen, n°s 10 en 11, voor (Stuk n° 760/5) op amendement n° 5, ten einde in punt 2, de woorden « aan Iran of Irak vanaf het uitbreken van de Golfoorlog » en in punt 3 « naar Iran of Irak in de vertelde periode » te vervangen door de woorden « aan landen die in een gewapend conflict verwikkeld zijn of waartegen een wapenembargo geldt ».

Mevr. Maes stelt een amendement n° 9 voor (Stuk n° 760/4) om punt 1 van artikel 1 aan te vullen met de woorden « en aan Zuid-Afrika sinds het wapenembargo van de Verenigde Naties d.d. 4 november 1977 ».

Zij verantwoordt haar amendement als volgt.

Het blijkt dat Deense schepen in 1979 in Zeebrugge wapens voor Zuid-Afrika kwamen opladen, ondanks het toen reeds door de Verenigde Naties afgekondigde embargo.

Met bestemming Durban kwam de « Romeo » tussen 11 december 1978 en 29 januari 1979, 165 ton springstof en 32 000 granaten laden, nam de « Skanlith » tussen 2 november en 20 december 1979, 668 kisten pistolen en toebehoren aan boord en laadde de « Skinner » tussen 9 juni en 15 juli 1979, 211 kisten machinegeweren en toebehoren. De eigenaars van de drie schepen werden in Denemarken tot gevangenisstraffen veroordeeld.

Sommige kisten waren gemerkt met de letters F.N.L., wat voor Fabrique Nationale de Liège zou kunnen staan.

De Internationale vereniging van vrije vakbonden (I.V.V.V.) verspreidde een mededeling over de schending door Belgische bedrijven van het V.N.-wapenembargo op Zuid-Afrika. Volgens de I.V.V.V. verstuurde de Fonderies Réunies Belges (F.R.B.) in juni 1985, 38 000 mortiergranaten en zou de Antwerpse firma Transammo in 1984 bemiddeld hebben voor rekening van de Zuid-Afrikaanse onderneming Nimroad, die bij Mercar in Seneffe 90 mm granaten bestelde.

* * *

De verenigde commissies bespreken eerst de subamendementen van de heer Van Wambeke.

Verscheidene leden kanten zich tegen een « uitbreiding » van de onderzoeksoverdracht. Het werk van de commissie dreigt daardoor immers te worden bemoeilijkt.

Hoe dit ook zij, men mag niet willekeurig te werk gaan.

* * *

De heer De Decker stelt twee subamendementen, n°s 12 en 15, voor (Stuk 760/5) op de subamendementen 10 en 11 van de heer Van Wambeke ten einde na de woorden « aan landen die in een gewapend conflict verwikkeld zijn

Les commissions réunies n'adoptent pas ce point de vue considérant cette notion trop peu précise.

Etant donné qu'il y avait consensus au sein des commissions réunies sur le texte de l'amendement n° 5 tel que modifié conformément à la discussion (suppression du point 1 notamment) MM. Moureaux et Chevalier ont retiré leurs amendements.

b) Sous-amendements de MM. Van Wambeke, De Decker et Moureaux et amendement de Mme Maes.

M. Van Wambeke introduit deux sous-amendements n°s 10 et 11 (Doc. n° 760/5) à l'amendement n° 5 tendant à remplacer au point 2 les mots « à l'Iran ou à l'Irak depuis le début de la guerre » et au point 3 « à l'Iran ou à l'Irak pendant la période considérée » par les mots « aux pays impliqués dans un conflit armé ou frappés d'embargo sur les armes ».

Mme Maes introduit un amendement n° 9 (Doc. n° 760/4) tendant à compléter le point 1 de l'article 1er par les mots « et à l'Afrique du Sud depuis l'embargo sur les exportations d'armes décrété par les Nations Unies le 4 novembre 1977 ».

Elle justifie son amendement comme suit.

Il s'avère qu'en 1979, des navires danois sont venus charger à Zeebrugge, des armes destinées à l'Afrique du Sud en dépit de l'embargo que les Nations Unies avaient déjà décrété à l'époque.

Entre le 11 décembre 1978 et le 29 janvier 1979, le « Romeo » a embarqué 165 tonnes d'explosifs et 32 000 grenades, entre le 2 novembre et le 20 décembre 1979, le « Skanlith » a chargé 668 caisses de pistolets et d'accessoires et entre le 9 juin et le 15 juillet 1979, le « Skinner » a emmené 211 caisses de mitrailleuses et d'accessoires à destination de Durban. Les propriétaires des trois navires ont été condamnés à des peines de prison au Danemark.

Certaines caisses étaient marquées des lettres F.N.L., qui pourraient être les initiales de la Fabrique nationale de Liège.

La Confédération internationale des syndicats libres (C.I.S.L.) a diffusé un communiqué sur la violation par des firmes belges de l'embargo sur les exportations d'armes à destination de l'Afrique du Sud décrété par les Nations Unies. Selon la C.I.S.L., les Fonderies Réunies Belges (F.N.B.) ont expédié 38 000 obus de mortier en juin 1985 et la firme anversoise Transammo serait intervenue en 1984 pour le compte de l'entreprise sud-africaine Nimrod, qui a commandé des grenades de 90 mm chez Mercar à Seneffe.

* * *

Les commissions réunies examinent d'abord les sous-amendements de M. Van Wambeke.

Plusieurs membres s'opposent à ce que l'on étende l'objet de l'enquête. Cela risque en effet de rendre le travail de la commission plus difficile.

En tout état de cause, il faut éviter que l'on tombe dans l'arbitraire.

* * *

M. De Decker introduit deux sous-amendements n°s 12 et 15 (Doc. 760/5) aux sous-amendements n°s 10 et 11 de M. Van Wambeke tendant à ajouter après les mots « pays impliqués dans un conflit armé ou frappés d'un

of waartegen een wapenembargo geldt», de woorden « met uitzondering van de Lid-Statens van de Atlantische Verdragsorganisaties in te voegen ».

Sommige leden steunen de subamendementen van de heer De Decker en zijn van mening dat improvisatie in dergelijke dossiers gevaarlijk is.

Andere leden achten de subamendementen overbodig, aangezien de onderzoekscommissie zich « terughoudend » zal opstellen zodra het om defensievraagstukken gaat.

Nog andere leden zijn van mening dat die subamendementen moeten worden verworpen, aangezien die het onderzoek betreffende de wapenhandel, die door bemiddeling van buurlanden wordt gedreven, zou kunnen verhinderen.

De subamendementen van de heer De Decker worden met 17 tegen 9 stemmen en 6 onthoudingen verworpen.

De heer Moureaux stelt een subamendement n° 13 (Stuk 760/5), voor op subamendement n° 11 van de heer Van Wambeke ten einde daarin het woord « of » te vervangen door het woord « en ».

Hij wenst immers dat het onderzoek een nauwkeurig en in de tijd beperkt doel heeft. Het subamendement van de heer Moureaux wordt met 21 tegen 10 stemmen verworpen.

De subamendementen n°s 10 en 11 van de heer Van Wambeke worden met 21 tegen 9 stemmen aangenomen.

* * *

Bijgevolg trekt Mevr. Maes haar amendement in, aangezien het onderzoek ingevolge de aanneming van subamendement n° 11, ook op de wapenleveringen aan Zuid-Afrika slaat.

De heer Ph. Moureaux neemt amendement n° 9 van Mevr. Maes over.

Het amendement wordt met 18 tegen 5 stemmen en 7 onthoudingen verworpen.

Amendement n° 5 van de heer Bourgeois, zoals het door de heer Van Wambeke werd gewijzigd, en dat ertoe strekt artikel 1 te vervangen (amendement n° 11), wordt aangenomen met 21 tegen 10 stemmen.

Namens zijn fractie verklaart een lid dat artikel 1, zoals het is aangenomen, moet leiden tot een eerste onderzoek naar de levering van wapens en munities aan Iran of aan Irak door België sinds het begin van de oorlog tussen Iran en Irak.

* * *

Verscheidene leden uiten de wens dat de onderzoekscommissie van de Kamer samenwerkt met de in de Senaat opgerichte commissie.

De voorzitter van de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen merkt op dat elke parlementaire vergadering haar recht van onderzoek krachtens artikel 40 van de Grondwet afzonderlijk uitoefent, en dat het derhalve onmogelijk is een gemengde parlementaire onderzoekscommissie (Kamer en Senaat) in te stellen.

Toch dringen sommige leden er op aan dat de activiteiten van beide Commissies op pragmatische wijze worden gecoördineerd.

Zij wijzen er bovendien op dat het voorwerp van het onderzoek in de Kamer anders is gedefinieerd dan in de Senaat. De Senaat zal immers een onderzoek instellen naar de wapenleveringen aan landen waartegen de Regering een embargo heeft afgekondigd.

embargo sur les armes» les mots « à l'exclusion des pays membres de l'Alliance Atlantique ».

Certains membres soutiennent les sous-amendements de M. De Decker et estiment qu'il est dangereux de se livrer à l'improvisation dans pareils dossiers.

D'autres, cependant, estiment les sous-amendements superflus étant entendu que la commission d'enquête adoptera une attitude « réservée » dès que des problèmes de défense se poseront.

D'autres enfin sont d'avis que ces sous-amendements doivent être repoussés parce qu'ils risquent d'occulter les trafics réalisés par l'intermédiaire de pays voisins.

Les sous-amendements de M. De Decker sont rejetés par 17 voix contre 9 et 6 abstentions.

M. Moureaux introduit un sous-amendement n° 13 (Doc. 760/5), au sous-amendement n° 11 de M. Van Wambeke tendant à y remplacer le mot « ou » par le mot « et ».

Il souhaite, en effet, que l'enquête ait un objet précis et limité dans le temps. Le sous-amendement de M. Moureaux est rejeté par 21 voix contre 10.

Les sous-amendements n°s 10 et 11 de M. Van Wambeke sont adoptés par 21 voix contre 9.

* * *

En conséquence Mme Maes décide de retirer son amendement puisque l'objet de l'enquête tel qu'il découle du sous-amendement n° 11 comprend également les livraisons d'armes à l'Afrique du Sud.

M. Ph. Moureaux reprend l'amendement n° 9 de Mme Maes à son compte.

L'amendement est rejeté par 18 voix contre 5 et 7 abstentions.

L'amendement n° 5 de M. Bourgeois, tel que sous-amendé par M. Van Wambeke (amendement n° 11) tendant à remplacer l'article 1er, est adopté par 21 voix contre 10.

Un membre déclare au nom de son groupe que l'article premier tel qu'adopté doit mener à la réalisation d'une première enquête consacrée à la livraison par la Belgique d'armes et munitions à l'Iran ou à l'Irak depuis le début de la guerre Iran-Irak.

* * *

Plusieurs membres souhaitent que la Commission d'enquête de la Chambre coopère avec celle mise en place au Sénat.

Le président de la Commission des Relations extérieures fait remarquer qu'en vertu de l'article 40 de la Constitution, chaque assemblée parlementaire exerce son droit d'enquête séparément et qu'il n'est par conséquent pas possible d'instituer une commission mixte (Chambre et Sénat) d'enquête parlementaire.

Certains membres insistent cependant pour que l'on coordonne, d'une manière pragmatique, les activités des deux Commissions d'enquête.

Ils font remarquer, par ailleurs, que l'objet de l'enquête est défini différemment à la Chambre et au Sénat puisque ce dernier examinera les livraisons d'armes faites aux pays vis-à-vis desquels le Gouvernement a décidé un embargo.

Zij vragen of Iran en Irak tot die categorie behoren.

De Minister van Buitenlandse Betrekkingen antwoordt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen landen waartegen een algeheel embargo is afgekondigd, landen waartegen een tijdelijk embargo van kracht is, en landen — zoals Iran en Irak — waarvoor de vergunning slechts tijdelijk is ingetrokken.

Ten slotte zijn vele leden van mening dat de parallelle werking van de onderzoekscommissies van Kamer en Senaat niet mag leiden tot een «steriele» concurrentie tussen beide instellingen, maar integendeel de inhoud van de onderzoeken moet «verrijken».

* * *

Een lid wijst op het specifieke karakter van een parlementaire onderzoekscommissie.

Het Parlement mag geen tweede soort magistratuur worden.

Het principe van de scheiding der machten verhindert dat het Parlement taken op zich neemt welke tot de bevoegdheid van de rechterlijke macht behoren.

Een parlementaire onderzoekscommissie heeft in eerste instantie tot taak informatie te verzamelen en ze beschikt daartoe over welbepaalde faciliteiten, welke strikt omlind zijn.

Wanneer strafrechtelijk betegelde feiten worden vastgesteld, beslist de commissie of die worden medegedeeld.

Art. 2

Dit artikel vult het eerste artikel aan.

De heren Bourgeois en Ph. Moureaux stellen amendementen, n°s 6 en 8, voor (Stuk 760/2 en 760/3) om artikel 2 weg te laten.

De verenigde commissies besluiten eenparig artikel 2 weg te laten.

Art. 3

Dit artikel bepaalt met name dat de onderzoekscommissie samengesteld is uit 23 leden.

De heer Bourgeois stelt een amendement n° 4 voor (Stuk 760/2) om het woord «drieëntwintig» op de eerste regel van artikel 3 te vervangen door het woord «elf».

De voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse betrekkingen wijst erop dat in de tweede zin van artikel 3 wordt bepaald dat de commissie een beroep kan doen op één of meer secretarissen, uit eigen rang of daarbuiten.

Hij vraagt zich af welke taak die secretarissen hebben en of het wel nuttig is te bepalen dat zij ook buiten de onderzoekscommissie kunnen worden aangewezen.

Krachtens artikel 3 van de wet van 3 mei 1880 mogen de volksvertegenwoordigers die geen lid zijn van de commissie, het onderzoek immers bijwonen, maar niet aan de debatten deelnemen.

Hij stelt derhalve voor de bovenvermelde woorden weg te laten.

De verenigde commissies nemen eenparig artikel 3 aan zoals dat is gewijzigd in de loop van de bespreking en geamendeerd door de heer Bourgeois.

Ils posent la question de savoir si l'Iran et l'Irak rentrent dans cette catégories.

Le Ministre des Relations extérieures répond que l'on distingue les pays frappés d'un embargo global, ceux sous embargo temporaire et enfin ceux qui, comme l'Iran et l'Irak, font seulement l'objet d'une suppression temporaire de licence.

Enfin plusieurs membres sont d'avis que les travaux en parallèle des commissions d'enquête du Sénat et de la Chambre doivent avoir pour effet d'«enrichir» le contenu des enquêtes plutôt que mener à une concurrence «stérile» entre les deux institutions.

* * *

Un membre souligne la spécificité d'une commission d'enquête parlementaire.

Le Parlement ne doit pas devenir une deuxième sorte de magistrature.

Le principe de la séparation des pouvoirs interdit au Parlement d'assumer des tâches qui relèvent de la compétence du pouvoir judiciaire.

La mission première d'une commission d'enquête parlementaire consiste à recueillir des informations. Elle dispose à cet effet de certaines facilités bien définies.

Lorsque des faits punissables pénalement sont constatés, la commission décide s'ils seront communiqués.

Art. 2

Cet article complète l'article premier.

MM. Bourgeois et Ph. Moureaux introduisent des amendements n°s 6 et 8 (doc. 760/2, 760/3) afin de supprimer l'article 2.

Les commissions réunies décident à l'unanimité de supprimer l'article 2.

Art. 3

Cet article prévoit notamment que la commission d'enquête sera composée de 23 membres.

M. Bourgeois introduit un amendement n° 4 (doc. 769/2) tendant à remplacer le mot «vingt-trois» par le mot «onze» à la première ligne de l'article 3.

Le président de la commission des Relations extérieures relève qu'à la deuxième phrase de l'article 3 il est précisé que la commission peut s'adjoindre un ou plusieurs secrétaires choisis parmi ses membres ou en dehors de ceux-ci.

Il s'interroge sur le rôle de ces secrétaires et sur l'utilité de prévoir qu'ils pourraient être choisis en dehors des membres de la commission d'enquête.

En effet, conformément à l'article 3 de la loi du 3 mai 1880, les députés non-membres de la commission peuvent assister aux débats mais pas y participer.

Il propose par conséquent de supprimer les termes sus-mentionnés.

Les commissions réunies adoptent à l'unanimité l'article 3 tel que modifié en discussion et amendé par M. Bourgeois.

Art. 4

Dit artikel verwijst naar de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek. Verscheidene leden merken op dat de woorden «en zal als dusdanig alle personen kunnen horen en alle openbare en particuliere inrichtingen kunnen betreden» overbodig zijn en weggelaten moeten worden.

Het aldus gewijzigde artikel 4 wordt door de verenigde commissies eenparig aangenomen.

Art. 5

Dit artikel bepaalt dat de werking van de commissie niet door de sluiting van het zittingsjaar wordt opgeschort.

Het wordt door de verenigde commissies eenparig aangenomen.

Art. 6

Dit artikel bepaalt dat de onderzoekscommissie uiterlijk op 1 februari 1987 een eerste verslag moet uitbrengen.

De heer Ph. Moureaux stelt een amendement n° 14 voor (Stuk 760/5) om artikel 6 te vervangen door wat volgt: «De commissie zal, uiterlijk drie maanden na haar aanstelling, verslag uitbrengen over de wapenhandel met Iran. Een volledig verslag zal later worden ingediend.»

Mevr. Maes stelt een amendement n° 2 voor (Stuk 760/2) om artikel 6 te vervangen door wat volgt: «De commissie brengt verslag uit binnen drie maanden na haar installatie».

De heer Bourgeois stelt een amendement n° 3 voor (Stuk 760/2) om artikel 6 te vervangen door wat volgt:

«De commissie brengt verslag uit binnen een maand na haar oprichting».

Verscheidene leden zijn het erover eens om de termijn waarbinnen het verslag moet worden ingediend, vast te stellen op twee maanden na de installatie van de onderzoekscommissie. Deze zal oordelen of haar taak vervuld is en beslissen of ze haar werkzaamheden al dan niet zal voortzetten.

Bijgevolg hebben de amendementen n°s 14, 2 en 3 geen reden van bestaan meer.

De heer Ph. Moureaux stelt een amendement n° 16 (Stuk n° 760/6) voor om artikel 6 te vervangen door wat volgt: «De commissie brengt verslag uit binnen twee maanden na haar installatie. Dat verslag zal bij voorrang betrekking hebben op wapenleveringen aan de landen die rechtstreeks betrokken zijn bij de Golfoorlog.»

Het voorstel om een onderzoekscommissie in te stellen vindt zijn oorsprong in een aantal onthullingen, luidens welke België wapens zou hebben geleverd aan Iran.

Het is gerechtvaardigd wegens de ernst van de gebeurtenissen die momenteel in dat gebied plaatshebben, met name de oorlog tussen Iran en Irak.

Het ware bijgevolg absurd dat de onderzoekscommissie niet in de eerste plaats het vraagstuk zou behandelen van de wapenverkoop aan Iran en Irak.

De heer Van den Brande stelt op amendement n° 16 van de heer Moureaux een subamendement n° 17 voor (Stuk

Art. 4

Cet article fait référence à la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires. Plusieurs membres font remarquer que les termes «et pourra dès lors entendre toute personne et pénétrer dans tout établissement public ou privé» sont superflus et qu'il convient de les supprimer.

L'article 4 tel que modifié est adopté à l'unanimité par les commissions réunies.

Art. 5

Cet article prévoit que la clôture de la session parlementaire ne suspend pas les travaux de la commission d'enquête.

Il est adopté à l'unanimité par les commissions réunies.

Art. 6

Cet article précise que la commission d'enquête présentera un premier rapport au plus tard le 1er février 1987.

M. Ph. Moureaux introduit un amendement n° 14 (doc. 760/5) tendant à remplacer l'article 6 par ce qui suit: «La commission fera rapport sur le commerce des armes vers l'Iran dans les trois mois de son installation. Un rapport complet sera déposé ultérieurement».

Mme Maes introduit un amendement n° 2 (doc. 760/2) tendant à remplacer l'article 6 par ce qui suit: «La commission fera rapport dans les trois mois de son installation».

M. Bourgeois introduit un amendement n° 3 (doc. 760/2) tendant à remplacer l'article 6 par ce qui suit:

«La commission fera rapport dans le mois qui suivra sa création».

Plusieurs membres s'accordent pour fixer le délai de dépôt du rapport à deux mois à partir de l'installation de la commission d'enquête. Celle-ci appréciera si sa mission est remplie et décidera de continuer ou non ses travaux.

En conséquence, les amendements n°s 14, 2 et 3 sont sans objet.

M. Ph. Moureaux introduit un amendement n° 16 (Doc. n° 760/6) tendant à remplacer l'article 6 par ce qui suit: «La commission fera rapport dans les deux mois de son installation. Ce rapport traitera prioritairement des livraisons aux pays directement impliqués dans la guerre du Golfe.»

La proposition de créer une commission d'enquête trouve son origine dans les révélations selon lesquelles des livraisons d'armes ont été effectuées par la Belgique à l'Iran.

Elle se justifie par la gravité des événements qui se déroulent actuellement dans cette région à savoir la guerre Iran-Irak.

Il serait par conséquent absurde que la commission d'enquête ne traite pas en priorité la question de la vente d'armes à l'Iran et à l'Irak.

M. Van den Brande introduit un sous-amendement n° 17 (Doc. n° 760/6) à l'amendement n° 16 de M.

n^r 760/6) om in eerstgenoemd amendement de woorden «bij voorrang» te vervangen door de woorden «in ieder geval».

Hij is immers van oordeel dat de onderzoeksopdracht in artikel 1 is omschreven en dat de verenigde commissies niet vooruit mogen lopen op de afwikkeling van de werkzaamheden van de onderzoekscommissie.

Het subamendement n^r 17 van de heer Van den Brande wordt aangenomen met 10 tegen 9 stemmen.

* * *

Amendement n^r 16 van de heer Moureaux tot vervanging van artikel 6 van het voorstel wordt, zoals het door de heer Van den Brande is gesubamendeerd eenparig aangenomen.

* * *

Het voorstel van de heer Vanvelthoven wordt, zoals het door de verenigde commissies is geamendeerd, in zijn geheel eenparig aangenomen.

Bijgevolg komt het voorstel n^r 705/1 van de heer Gendebien te vervallen.

Het onderhavige verslag wordt eenparig goedgekeurd.

De Rapporteur,

De Voorzitters,

T. VAN PARYS,

J. DEFRAIGNE,
Ph. MOUREAUX

Moureaux tendant à y remplacer le mot «prioritairement» par les mots «en tous cas».

Il estime, en effet, que l'objet de l'enquête est défini à l'article premier et qu'il n'appartient pas aux commissions réunies de préjuger du déroulement des travaux de la commission d'enquête.

Le sous-amendement n° 17 de M. Van den Brande est adopté par 10 voix contre 9.

* * *

Tel que sous-amendé par M. Van den Brande, l'amendement n° 16 de M. Moureaux, remplaçant l'article 6 de la proposition, est adopté à l'unanimité.

* * *

L'ensemble de la proposition de M. Vanvelthoven telle qu'amendée par les commissions réunies a été adoptée à l'unanimité.

En conséquence la proposition n° 705/1 de M. Gendebien est sans objet.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

Les Présidents,

T. VAN PARYS,

J. DEFRAIGNE,
Ph. MOUREAUX

TEKST VOORGELEGD AAN DE COMMISSIES

Voorstel tot instelling van een onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de Belgische betrokkenheid bij wapenleveringen aan Iran

Artikel 1

Er wordt een onderzoekscommissie ingesteld met als opdracht:

1) een gedetailleerde en chronologische balans op te maken van de directe, indirecte (en transit) Belgische wapenleveringen aan Iran van de afgelopen drie jaar;

2) het onderzoeken van de onderscheiden dossiers en de ministeriële verantwoordelijkheden die daarmee in verband kunnen gebracht worden.

Art. 2

Ter aanvulling van haar opdrachten zoals omschreven in artikel 1, heeft de commissie het recht elk onderzoek in te stellen in het bijzonder naar:

1) de modaliteiten, de werking en de aangewende normen en procedures die in dit verband door de verantwoordelijke ministers gehanteerd worden;

2) de precieze toedracht van de bepalingen van de overeenkomsten tussen de minister van Landsverdediging en de firma Radcomm, en van de door Landsverdediging afgesloten ruilovereenkomsten.

Art. 3

De commissie bestaat uit drieëntwintig volksvertegenwoordigers, benoemd overeenkomstig de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de fracties. Zij mag één of meer secretarissen in of buiten haar rangen gekozen, toevoegen, evenals de door haar noodzakelijk geachte deskundigen.

Art. 4

De commissie bezit alle machten bepaald in artikel 40 van de Grondwet en de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en zal als dusdanig alle personen kunnen horen en alle openbare en particuliere inrichtingen kunnen betreden.

Art. 5

De werking van de commissie wordt door de sluiting van het zittingsjaar niet opgeschort.

Art. 6

De commissie brengt een eerste verslag uit uiterlijk op 1 februari 1987.

TEXTE SOUMIS AUX COMMISSIONS

Proposition visant à instituer une commission d'enquête chargée de déterminer dans quelle mesure la Belgique est impliquée dans l'affaire des livraisons d'armes à l'Iran

Article 1er

Il est institué une commission d'enquête chargée:

1) de dresser un bilan détaillé et chronologique des livraisons d'armes, directes et indirectes (en transit), qui ont été faites par la Belgique à l'Iran au cours des trois dernières années;

2) d'examiner les différents dossiers ainsi que les responsabilités ministérielles qui peuvent y être rattachées.

Art. 2

En complément des missions définies à l'article 1er, la commission pourra procéder à toute enquête, notamment:

1) sur les modalités, mécanismes, normes et procédures mis en œuvre en cette matière par les ministres responsables;

2) sur la teneur précise des accords conclus entre le Ministre de la Défense nationale et la firme Radcomm ainsi que des contrats d'échange conclus par la Défense nationale.

Art. 3

La commission est constituée de vingt-trois membres de la Chambre des représentants, désignés selon la règle de la représentation proportionnelle des groupes. Elle peut s'adjoindre un ou plusieurs secrétaires, choisis parmi ses membres ou en dehors de ceux-ci, ainsi que les experts dont elle juge nécessaire de s'assurer la collaboration.

Art. 4

La commission est investie de tous les pouvoirs prévus par l'article 40 de la Constitution et par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires et pourra dès lors entendre toute personne et pénétrer dans tout établissement public ou privé.

Art. 5

La clôture de la session parlementaire ne suspend pas les travaux de la commission.

Art. 6

La commission présentera un premier rapport au plus tard le 1er février 1987.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIES

Voorstel tot instelling van een onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de Belgische leveringen van wapens en munitie aan landen die in een gewapend conflict verwickeld zijn of waartegen een wapenembargo geldt

Artikel 1

Er wordt een onderzoekscommissie ingesteld met als opdracht:

1) een gedetailleerde en chronologische balans op te maken van de directe en indirecte (en transit) Belgische leveringen van wapens en munitie aan landen die in een gewapend conflict verwickeld zijn of waartegen een wapenembargo geldt;

2) na te gaan op welke wijze en in welke mate de wetgeving, de reglementering, gebruiken, procedures en formaliteiten bij de verkoop van, de handel met of het vervoer van wapens en munitie naar landen die in een gewapend conflict verwickeld zijn of waartegen een wapenembargo geldt, niet werden nageleefd of werden omzeild en door welke instanties.

Art. 2

De commissie bestaat uit elf volksvertegenwoordigers, benoemd overeenkomstig de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de fracties. Zij mag een beroep doen op deskundigen.

Art. 3

De commissie bezit alle machten bepaald in artikel 40 van de Grondwet en de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek.

Art. 4

De werking van de commissie wordt door de sluiting van het zittingsjaar niet opgeschort.

Art. 5

De commissie brengt verslag uit binnen twee maanden na haar installatie. Dat verslag zal in ieder geval betrekking hebben op wapenleveringen aan de landen die rechtstreeks betrokken zijn bij de Golfoorlog.

TEXTE ADOPTE PAR LES COMMISSIONS

Proposition visant à instituer une commission d'enquête chargée d'examiner les livraisons d'armes et munitions faites par la Belgique aux pays impliqués dans un conflit armé ou frappés d'embargo sur les armes

Article 1er

Il est institué une commission d'enquête chargée:

1) de dresser un bilan détaillé et chronologique des livraisons, directes et indirectes (en transit), d'armes et munitions qui ont été faites par la Belgique aux pays impliqués dans un conflit armé ou frappés d'embargo sur les armes;

2) de déterminer de quelle manière, dans quelle mesure et par quelles instances, la législation, la réglementation, les usages, les procédures et les formalités relatives à la vente, au commerce et au transport d'armes et munitions destinés aux pays impliqués dans un conflit armé ou frappés d'embargo sur les armes, ont été enfreints ou éludés.

Art. 2

La commission est constituée de onze membres de la Chambre des représentants, désignés selon la règle de la représentation proportionnelle des groupes. Elle peut s'assurer la collaboration d'experts.

Art. 3

La commission est investie de tous les pouvoirs prévus par l'article 40 de la Constitution et par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires.

Art. 4

La clôture de la session parlementaire ne suspend pas les travaux de la commission.

Art. 5

La commission fera rapport dans les deux mois de son intallation. Ce rapport traitera en tous cas des livraisons aux pays directement impliqués dans la guerre du Golfe.